

LOGOPEDIE NA DOMA

ARTIKULAČNÍ CVIČENÍ

Cvičení rtů a mimického svalstva

- Brnkačka – uvolnit rty a brnkat prstem o dolní ret
- Zíválek - co nejvíce otevřít ústa (ááá)
- Pusinka – špulení rtů
- Klaun x morous – střídát úsměv a zamračení – zuby jsou na sobě
- Koník – rozkmitání rtů, frkání, odfukování – pf, pf
- Kapřík – tvarovat rty do kroužku, lehce je přibližovat a oddalovat

Cvičení měkkého patra

- Kloktání vody
- Pití vody slámkou
- Foukání slámkou do vody, bublifuku apod.
- Mluvení šepem

Cvičení motoriky jazyka

1. Polohování a pohyby jazyka při otevřených ústech (cvičí se pouze jazykem, dolní čelist se nehýbe):

- Čert – vypláznout jazyk co nejvíce k bradě
- Čertík – rychlé vysouvání a zasouvání jazyka, jazyk drnká o horní zuby (bl, bl, bl..)
- Kašpárek – dosahovat jazykem na bradu, tvář a nos
- Uličník – masáž jazyka – vysouvání jazyka mezi lehce sevřené rty
- Kartáček na zuby – otevřená ústa, jazyk jezdí po horních a dolních zubech
- Sekačka – pohyb napnutého jazyka střídavě do pravého i levého koutku

2. Polohování a pohyb jazyka při zavřených ústech:

- Ping pong – bouličky na tváři – při zavřených ústech přitlačit jazyk zevnitř na tvář vpravo, vlevo
- Kolotoč – olizovat zuby v zavřených ústech krouživým pohybem

Hravá forma

- Lízátko
- Med, nutella – natřeme dětem sladkost na rty – děti olizují dolní i horní ret ze strany na stranu
- Burizony – dítě jazyčkem sbírá po jednom burizonu

DECHOVÁ CVIČENÍ

- Rybičky v rybníku

Vystříhneme z barevného papíru rybičky, foukáním je posunujeme do rybníka. Rybník je z provázku ohraničený prostor nebo je vystřižený z papíru.

- Foukáme na proužek papíru (toaletní, krepový papír)
- Foukáme na zrcátko
- Foukáme na lodičku ve vodě
- Foukáme – na zamrzlé ruce, do horké polévky, na květinu (odkvetlá pampeliška), do lehkých předmětů a hraček

L

ŘÍKANKY

1.

Pavlík v poli klopýtal,
balíky tam nakládal.
U lípy jen lelkoval,
před lijákem utíkal.

2.

Naše malá Kamila,
bavila se bavila.
Foukala mydlinky,
byly z nich bublinky.

3.

Lád'ovi náhle napadlo,
udělat malé letadlo.
Letadlo chvíli létalo,
ale potom mu padalo.
Lád'a chvíli hlavu kloní,
měl tam chybu jako vloni.

4.

Bledule je bledá,
Alenka ji hledá.
Hluchavka je hluchá,
má jen půlku ucha.

- ZPÍVÁME LÁ, LÁ, LÁ, - Na známé melodii – Pec nám spadla, Skákal pes přes oves,
- HRA NA OZVĚNU – *Dítě opakuje slova po dospělém, jednou nahlas a jednou potichu*
lampa, lampion, lano, led, lopata, loutka, louka, lusky, lev, letadlo, lávka, loví, motýl,
tunel, pole, maliny, lupen, palma, flétna, luk, Vendula, Nikola, Nela
- KE SLOVŮM – orel, sova, dům, opice, divoká kachna, velbloud – ŘÍKEJ, LÉTÁ –
NELÉTÁ
- BREPTADLA
 - vlky plky vlky plky
 - fidli mydli fidli mydli
 - hele tele hele tele
 - vila pila vila pila
 - klepi klapy klepi klapy

Ř, Ď, Ň

ŘÍKANKY

1.
Na pouti a v neděli,
Puňťa chňapl po pečení.
Utíká s ní, to to voní,
už ho nikdo nedohoní.
2.
Tiše, tiše, naší Anči
tužka po papíře tančí.
Tančí Anči k potěše,
tak jak koza na střeše.

3.

Děda dělá dětem lodě,
děti s nimi chodí k vodě.

Dívají se za lodí,
jak na vodě závodí.

- HRA NA OZVĚNU – loďka, štěně, koště, budík, dortík, deštník, labuť, kladivo, kotě, divadlo, děda, nitě, kůň, snídaně, Anděl, sáně, ťuká, tiká, děti, hadi, divoch, dívka
- BREPTADLA
 - tiky ťaky tiky ťaky
 - haťa paťa haťa paťa
 - pidi lidi pidi lidi
 - kotě v botě kotě v botě

ŘÍKANKY

1.

Čendíku, Čendíku,
Copak to máš v kufříku?
Anička se podívá,
Co to kufřík ukrývá.

2.

Čáp čeká na děti,
čápata neletí.
Čáp čeká u vody,
budou čápí hody.

3.

Evička a Jeníček

mají plno autíček.

Dětem půjčí opičky,

autíčka a kočičky.

Mají také domeček,

ten udělal dědeček.

- HRA NA OZVĚNU – meč, bič, klíč, tyč, čáp, čaj, čajník, čáry, čolek, čokoláda, čoud, čuník, čejka, čelenka, činka, kočka, palička, vánočka, kuličky
- BRAPTADLA
 - kač tač kač tač
 - činta čenta činta čenta
 - kočí točí kočí točí
 - kočka počká kočka počká
 - Anči tančí Anči tančí

ŘÍKANKY

1.

Švadlena

Šiju, šiju košilku,

ušiju ji za chvílku.

Pak ušiju kabátek,

Naší Dáše na svátek.

(Kábele)

2.

Tiše, tiše, tiše!

Naše teta píše.

Píše, píše, píše,

bud'me, hoši, tiše!

- HRA NA OZVĚNU – myš, koš, věž, nůž, šála, šavle, šaty, šasek, šupiny, šunka, šohaj, špalek, šípky, šídlo, šipka, šiška, liška, mašle, mušle, kaštany
- BREPTADLA
 - šinta šunta šinta šunt
 - šupky hupky šupky hupky
 - šišli myšli šišli myšli
 - šušky mušky šušky mušky
 - Vašík pašík Vašík pašík

ŘÍKANKY

1.

Žába leží v kaluži,

má veliký žal.

Měla velkou žížalu,

žabák jí ji vzal.

Žába leží v kaluži

Pláče ze žalu,

že má žabák v žaludku

její žížalu.

(Kábele)

2.

Ježek, ježek ježatý,

honem běží do chaty.

Volá paní ježatá,

jen ať ježek nechvátá.

- HÁDANKY - Je to zelené, skáče to a kváká to. Co je to? (ŽÁBA)

Má to bodliny, dupe to a funí to. Co je to? (JEŽEK)

Má to krunýř, leze to a nespěchá to. Co je to? (ŽELVA)

- HRA NA OZVĚNU – žába, žaludy, žampion, žena, žemle, ženich, želva, žirafa, židle, žihadlo, žízala, věže, nože, lyže, paže, ježek, žolík, užovka, župan
- BREPTADLA
 - žuchy buchy žuchy buchy
 - žužli hudly žužly hudly
 - žvatlá patlá žvatlá patlá
 - louže klouže louže klouže

C

ŘÍKANKY

1.

Micka bílou packu má,
Mackovi ji podává.
Macku, Macku, Macku
podej taky packu.

2.

Tácek plný placek,
chtěl mít Vincek Vacek.
Vincek tácek popadl,
u lavice upadl.

- PROCVIČUJEME SLABIKY – ic, ec, ac, uc, oc, poté ci, ce, ca, cu, co
- HRA NA OZVĚNU – candát, cákat, copy, couvá, vejce, ovoce, Vánoce, opice, lavice, makovice, konvice, poklice, pulci, kluci, pavouci, ptáci, necky, placky, pecky, klíčka
- BREPTADLA
 - cvaky kvaky cvaky kvaky
 - cupy dupy cupy dupy
 - baci paci baci paci
 - cinta canta cinta canta
 - bác na tác bác na tác

S

ŘÍKANKY

1.

Slávek dostal stovku,
chtěl si koupit stan.
Stovka, to je na stan málo,
se Standou má plán.

2.

Husopaska Vanesa,
pásla husy u lesa.
Husy se tam popásaly,
syslové se na ně smáli.

- UMÍŠ POJMENOVAT MLÁĎATA TĚCHTO ZVÍŘAT ? - Krávy, ovce, slepice, prasete, kachny, koně, kozy,

- HRA NA OZVĚNU – pes, les, kos, nos, oves, dopis, lotos, vous, síto, silo, sýkora, silák, seno, sele, sépie, sedlo, salám, salát, sáně, salto
- BREPTADLA
 - kosi bosi kosi bosi
 - husy bosy husy bosy
 - pasa masa pasa masa
 - sysel myslel sysel myslel
 - pes nes pes nes

Z

ŘÍKANKY

1.
Koza leze do zelí,
je ho plné pole.
Zelí koze zachutnalo
A pole je holé.
2.
Zdenda Zímu zlobil,
nový zámek zlomil.
Zlomil taky hůl,
zbylo z ní jen půl.

- HRA NA OZVĚNU – SLOVA MŮŽEŠ VYTLESKAT – zima, zívá, zídka, zimník, zelenina, zelí, zebra, zeměkoule, záhon, zámek, závoj, zuby, zubr, zobák, zobe, koza, váza, medúza, Honza
- BREPTADLA
 - zinta zenta zinta zenta

- zuby duby zuby duby
- vezu kozu vezu kozu
- koza Líza koza Líza

R

ŘÍKANKY

1.

Drnčí autíčko,

Drncá maličko.

S plnou nádrží

Dlouho vydrží.

2.

Trpaslíček trnky trhá,

Trhání mu dlouho trvá.

Trhá trnky v trní v lese,

Do trhu pak trnky nese.

3.

Povídala pračka,

prát je pro mě hračka.

Elektrický motor mám,

motor vrčí, pere sám.

- PŘÍPRAVNÁ CVIČENÍ –
 - startujeme traktor – tada tada tada
 - malý traktor – tttt
 - velký traktor – ddd
- ZAŽPÍVEJ SI JAKO PTÁČCI – Vrkú, vrkú, hudry, hudry, cukrú, cukrú, krá, krá, ky ky ryký, čím ča rá ra

- HRA NA OZVĚNU – tráva, troubí, trámy, triko, trn, trnka, trní, trhá, dráty, draci, dráha, drápy, straka, strašák, stromy, strouhá, brána, brouček, brečí,
- BREPTADLA
 - trnky brnky trnky brnky
 - drbu vrbu drbu vrbu
 - ryby raky ryby raky
 - hudry mudry hudry mudry

ŘÍKANKY

1.

Řízy, řízy řízy,
řežem kládu z břízy,
rozřežeme břízky,
do poslední třísky.
Řízy, řízy, říz,
řežem kládu z bříz.

2.

Řežu, řežu dříví,
už jsem celý křivý.
Řežu dříví z ořechu,
narovnáám je pod střechu.
Řežu dříví na polínka,
vaří kaši Kateřinka.

- HRA NA OZVĚNU – dřevo, dřevák, dřepí, dřímá, třešně, třísky, třináct, trepe, bříza, břicho, břehy, příkop, přívěs, hřib, hřeben, hříbě, hřebík
- BREPTADLA
 - třepu řepu třepu řepu
 - řízy břízy řízy břízy
 - třetí dřepí třetí dřepí
 - břínky hřínky břínky hřínky

ZAHAJ SI NA MUZIKANTY

Víš, jak se hraje na trubku? Vyzkoušej si to i bez nástrojů!

- TRUBKA – tramtadadá
- HOUSLE – fidli, fidli
- BUBEN – bumtarata
- KYTARA – drnky, drnky
- TRIANGL – cink, cink

ZAHAJ SI NA ZVÍŘÁTKA

- HAD SYČÍ – ssssss
- MYŠ – íííí
- OSEL – iá iá iá iá
- KACHNA – ga ga ga
- CVRČEK – tttt cccc
- MOUCHA - bzzzz
- ČMELÁK – bžžžž
- KOČÍČKA – čččč nedaří-li se šeptáme t't't' čččč

ZAHAJ SI NA OPIČKU

- Rodič vytleská nějaký rytmus a děti jako opičky ho musí opakovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURA

HOUSAROVÁ, Blanka. Logopedická cvičení 2 díl. Computer Media s.r.o. 2011. ISBN 978-80-7402-104-6

NOVOTNÁ, Ivana. Hravá logopedie. Edika Brno 2013. Ilustroval Aleš Čuma. ISBN 978-80-266-0182-1

PÁVKOVÁ, Bohdana. Slova a obrázky pro rozvoj slovní zásoby. Ilustroval Richard Šmarda. Edika Brno 2014, ISBN 978-80-266-0388-7

TUČKOVÁ, Jitka. Říkaný pro upevnění hlásek C, S, Z. Ilustrace Patricie Koubská. Portál s.r.o., Praha 2013. ISBN 978-80-262-0508-1

TUČKOVÁ, Jitka. Říkej si a hraj. Metodická příručka a cvičení pro prevenci poruch výslovnosti. Ilustroval Patricie Koubská. Portál s.r.o., Praha 2017, ISBN 978-80-262-1176-1

KLAPÁKOVÁ, Petra. Ilustroval Hegerová Vendula. Edika Brno 2018, ISBN 978-80-266-1303-9

INTERNETOVÉ ZDROJE

<https://www.promaminky.cz/rikadla-a-basnicky/hlaska-r-46/pila-7880>

<http://www.sikovny-cvrcek.cz/logopedicka-rikadla>